

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.02.1964, sp. zn. 2 Cz 6/64, ECLI:CZ:NS:1964:2.CZ.6.1964.1

Číslo: 43/1964

Právní věta: O odkázanosti na výživu ve smyslu § 10 odst. 4 zák. č. 150/1961 Sb. jde též, jestliže zajištění slušné výživy oprávněné osobě bylo závislé na plnění zesnulého; rozsah odkázanosti se řídí částkou, kterou by zemřelý měl této osobě poskytovat se zřetelem na ostatní osoby, které mají vůči ní vyživovací povinnost.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.02.1964

Spisová značka: 2 Cz 6/64

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní úraz

Předpisy: 150/1961 Sb. § 10

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1964 sb. rozh.

(Částečně nepoužitelné viz judikát 44/1980 SbRc.)

O odkázanosti na výživu ve smyslu § 10 odst. 4 zák. č. 150/1961 Sb. jde též, jestliže zajištění slušné výživy oprávněné osobě bylo závislé na plnění zesnulého; rozsah odkázanosti se řídí částkou, kterou by zemřelý měl této osobě poskytovat se zřetelem na ostatní osoby, které mají vůči ní vyživovací povinnost.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 28. února 1964, [2 Cz 6/64](#)).

Okresní soud v Lounech zamítl žalobu A. B. proti žalovanému podniku. Žalobkyně se v ní domáhala placení měsíčního důchodu 400 Kčs, a to z toho důvodu, že byla odkázána svou výživou na svého syna, který dne 11. 10. 1961 jako brigádník žalovaného utrpěl smrtelný pracovní úraz. Soud vycházel ze zjištění, že žalobkyně, již je 86 let, žije ve společné domácnosti se svobodným synem a svobodnou dcerou, která není zaměstnána, obstarává domácnost a ošetřuje žalobkyni. Tento syn žalobkyně má již několik let úlevu na dani ze mzdy na svou matku a sestru, jako osoby jím vyživované. Zesnulý syn žalobkyně byl invalidním důchodcem, měl měsíční důchod 693 Kčs a přivydělával si příležitostnými pracemi. Syn žalobkyně, s nímž tato žije ve společné domácnosti, měl čistý průměrný měsíční příjem

v r. 1961 1515 Kčs. Dcera žalobkyně není od r. 1943 zaměstnána, opatruje těžce nemocnou žalobkyni a důchod nepobírá. Zemřelý syn přispíval žalobkyni na potřeby domácnosti částkou 400 Kčs. Na potřeby domácnosti přispíval však ještě další syn žalobkyně, a to částkou 800 Kčs, po smrti svého bratra pak částkou 900 Kčs měsíčně.

Krajský soud v Ústí n. Labem v souhlase s návrhem krajského prokurátora rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Krajský soud poukázal na to, že není rozhodná otázka, jak se domnívala žalobkyně, že zemřelý syn se nestraoval ve společné domácnosti žalobkyně a jejích dětí, a že tudíž jí poskytovaná částka 400 Kčs měsíčně byla jeho příspěvkem žalobkyni, a že není pravda, že hodnotu těchto peněz sám spotřeboval. Naopak vzal v úvahu, že žalobkyně žije společně se synem a dcerou v jejich domku, že dcera o žalobkyni pečuje a syn s čistým příjmem 1440 Kčs měsíčně a bez jiných povinností nese náklady domácnosti; také další synové žalobkyně jsou výdělečně činní, a to jeden z nich s čistým výdělkem 1550 Kčs (o nikoho se nestará) a druhý má důchod 1250 Kčs a jeho manželka 1004 Kčs (rovněž se o nikoho nestarají). Na základě toho pak dospěl k závěru, že i po smrti jejího syna, bez jeho pomoci lze i nyní výživu žalobkyně pokládat za zabezpečenou. Zabezpečují ji pomoc syna a dcery, kteří ji skutečně poskytují a jsou tu možnosti dalších dvou synů, kteří mají zákonnou povinnost výživy společně s ostatními dětmi vůči žalobkyni, která se nachází v nouzi [§ 70 – § 72 zák. o právu rod. 1)].

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že tímto rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Ustanovení § 10 odst. 4 zák. č. 150/1961 Sb., která hovoří o osobách odkázaných výživou na výdělek zemřelého nemajících nárok na důchody pozůstalých, jejichž výživu nelze jinak dostatečně zabezpečit a kterým je podnik povine poskytovat, co jim ušlo, má na mysli jen osoby, které vůči pozůstalé osobě mají vyživovací povinnost založenou v zákoně o právu rodinném, nebo povinnost k podobnému plnění založenou na zákoně nebo smlouvě. Vyživovací povinnost mezi potomky a předky je omezena na případy, kdy oprávněná osoba je v nouzi 1) (§ 72, první věta zák. o právu rod.; srov. rozh. č. 53/62 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR).

Stavem odkázalosti na výživu ve smyslu ustanovení § 10 odst. 4 zák. č. 150/1961 Sb. se však rozumí nejen stav nouze, ale i takový stav, kdy oprávněná osoba byla odkázána na plnění zesnulého do té míry, aby jí byla zaručena slušná výživa.

Při tom je nutno ustanovení § 10 odst. 4 zák. č. 150/1961 Sb. vykládat s přihlédnutím k ustanovení § 14 odst. 2 vyhl. č. 7/1962 Sb.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá že v daném případě bylo povinností krajského soudu, aby ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 vyhl. č. 7/1962 Sb. se zabýval nejen otázkou, jakou částku zemřelý poskytoval žalobkyni na úhradu jejích osobních potřeb, ale také otázkou, jakou částku by jí byl povinen poskytovat se zřetelem k ustanovení § 73 zák. o právu rod. 2)

Žalobkyně by se nepochybně nemohla domáhat na žalovaném podniku, s ohledem na posléze citované ustanovení, náhrady škody v rozsahu, v jakém jí bylo zemřelým synem skutečně poskytováno výživné, nýbrž pouze v rozsahu, v jakém by jí byl zemřelý syn povinen poskytovat výživné s ohledem na další výživou povinné osoby.

Krajský soud, který vycházel z mylného názoru, se touto otázkou nezabýval, neboť měl za to, že i po smrti syna žalobkyně, lze její výživu pokládat za zabezpečenou, když ji zabezpečují a mohou zabezpečovat další děti žalobkyně. Takovýto názor by pak znamenal, že by se neodůvodněně

přenášela povinnost k náhradě škody ze škůdce na rodinné příslušníky osoby oprávněné.

Svým rozhodnutím porušil proto krajský soud zákon v ustanovení § 10 odst. 4 zák. č. 150/1961 Sb., § 14 odst. 2 vyhl. č. 7/1962 Sb. ve spojení s ustanovením § § 70, 72, 73 zák. o právu rod. 3) Obdobného pochybení dopustil se i soud prvního stupně.

1) Srov. dnes § 88 – 90 zák. č. 94/1963 Sb., zejména pak § 90 cit. zák., podle něhož právo na výživné přísluší oprávněným jen pokud toto nutně potřebují (rozhodující je tedy nezbytná potřeba oprávněné osoby a nikoliv stav nouze).

2) srov. dnes § 90 zák. č. 94/1963 Sb.

3) srov. dnes § 88 – 90 zák. 94/1963 Sb.